

Nº 37

PRENSA
CORONA

ABRIL

1985

PORTULA

Informatiu Cultural de Marratxí

V. CASTRE
ES PI DE SES ROYES
1985 - PORTULA -

CORREU

ACLARIMENT I REPOSTA.

El mes de Març aparegué a Pòrtula un escrit en resposta a un fet per mí a Pòrtula-Desembre en el qual expressava la meva opinió dels ecologistes. Com quedà clar a l'editorial del mateix mes de Març "tothom té dret a opinar" i és això el que senzillament vaig fer el Desembre-84: Vaig expressar la meva opinió envers un fet que havia ocorregut pocs mesos abans. He trobat a Pòrtula el mitjà que necessitava per dur-les a terme com pintura ho va trobar aquell Sr. Estic content.

El que ja no em pareix també és la forma en què aquell Sr. va expressar la seva. La seva forma d'escriure- em va pareixer- anava més enllà d'una opinió i es convertia en insultant i amb una gran falta de respecte a l'opinió dels demés. Pens que hi ha altres formes respectuoses de donar un punt de vista.

A mi ningú em va contar allò del submarí rus, senzillament estic al corrent dels mitjans de comunicació, que donaren prou informació del fet. Que hi hagi o no ecologistes "venuts a Moscou" em preocupa el més mínim. A l'altre escrit vaig dir que amb aquella actitud demostren una tendència política clara (i ho era), però segons aquell Sr. al llarg de la història dels ecologistes no ho era. Estic content de que sigui així, d'igual manera hi vaig estar quan vaig veure gent de Greenpeace davant una ambaixada soviètica (i Nordamericana) a una ciutat important d'Europa protestant contra l'armament nuclear.

Es lògica la postura que teniu en contra de l'OTAN però aquest fet que hi estiguem "amb un peu a dedins" no ha de significar remugar només contra ells i deixar lliures i que facin el que vulguin els de l'altra banda.

És veritat que els grups ecologistes no pogueren fer res en les dictadures i que gràcies a la democràcia han pogut desenvolupar les seves activitats. Ben bé que així sigui i existesquin a Espanya les llibertats pròpies d'un país civilitzat. Respecte a allò d'anar a fer una manifestació a Rússia, sabem que suposaria tenir unes "vacances" a Sibèria.

No vaig tenir oportunitat de visitar l'exposició que es va fer de Gob-Greenpeace. M'alegra saber una de les accions de Greenpeace fetes per les zones soviètiques. Però el que jo vaig fer- que quedí clar- no va esser criticar a Greenpeace, sinó donar la meva opinió envers un fet ocorregut i a les actuacions dels ecologistes espanyols. Si, segons aquell Sr. que vol "criticar el tema", hom ha d'informar-se, documentar-se de tot el que ha fet un senyor, associació, o el que sigui durant la seva existència, criticar o donar una opinió es convertiria en un fet aïllat, difícil i desagradable.

GABRIEL ÀNGEL VICH I MARTORELL.

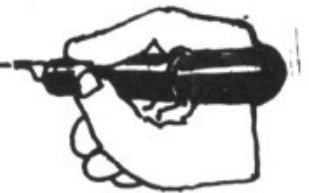

Era d'aires altius,
estúpid d'orgulls

Xim d'aixa

Els coets
de les nostres IL·LUSIONS
surten disparats com sagetes
...volen fitorar les estrelles

Sempre, sempre
tenia moll a un cap

CARAMBOLS, VUITS I NOUS:

I CARTES QUE NO LLIGUEN

Pare místic, vós qui digeriu delerosament els refillets literaris de vostra servidora parca, rebeu, d'entrada, una besada al front. I vós, jardiner seriós, que manteniu els nostres jardins sense flors, preniu un dels cactus d'aquells que plantàreu pujant per Sant Marçal i passeu-vos-el pels dells.

I ara ja, entrats en matèria, sense més prolegòmens, us he de confessar, a ambdós, que no és la meva intenció flagelar al vostre admirat Xisquet com si d'un Sant Sebastià es tractés, precisament perquè no és un sant.

Una escriu com entra a un bar, pren una copa i mira al seu voltant. Si un beneit del cabàs llegeix mirades provocadores on hi ha simples expansions visuals i intenta la violació, evidentment no mancarà qui la raó donarà al troç de carn batejada amb penjaroll.

No sé si ens entenem... Però sí que entenc el teu sentit de propietat, pare Orff. I vull que respectis el meu sentit d'orfonat, quan et llegeixo tan referencialment religiós. Preferesc no pensar en actituds inquisitorials i, menys, perverses quan demanes si en Busquets m'ha complagut. Respecta la intimitat de les persones, que en Xisco té dona.

I al que em diu "calumniadora" i frívola, ell tan seriós que entén la normalització lingüística passant per l'oficina del banc, perquè retrec el pentinat, la corbata i l'americana d'aquell marratxiner televisiu, vull recordar-li que un ou és un ou perquè té closca, si no és un colló, per dir alguna altra cosa. Encara que hi ha closques sense ous. I la televisió té per costum fer de les closques ous, com els diners donaven absolucions ja en temps de Fra Turmeda.

Bé, aquests "menages a trois", contestes a dues bandes o triàlegs, com els volgueu anomenar, no estan encara massa ben vistos. I a mi, personalment, em vénen amples. Seguiré fregant-me l'esquena sola, que amb el raspall m'hi arribi.

Atentament vostra, amb el desig per a vosaltres d'un humiteig cervical tan pròdig com la meva apertura referencial de la carta del sen Carles.

CBS.

El proper 23 d'abril -DIA DEL LLIBRE- la papereria i llibreria "Sa Cabaneta" instal·larà un lloc de venda a la plaça major de Sa Cabaneta. Una bona ocasió per acostar-se al fascinant món de la lletra impresa.

M'interessa rebre
CLASSES DE LLATI
(nivell superior)
Joana Maria--60 02 46

LLOGARIA:

Una casa a SA CABANETA O A PORTOL tfn
60-20-27

EDITORIAL

ELS SET SERMONS DE LA PREMSA FORANA

Ja som a Pasqua i nosaltres encara estam amb els Set Sermons. Normal. Però serà aviat: que la gent no ens fugi al futbol, com els passà als aficionats al teatre.

1.- Tancam, en aquest nombre, un article en tres actes: Entorn al repte de l'autonomia, la normalització lingüística i la posició central dels mitjans de comunicació, en el qual la nostra col·laboradora Carmina Burana mira amb ulls verds, plens d'esperança, l'esdevenir de la Premsa Forana. Però la realitat tampoc no és tan color de rosa. Si és veritat que la Premsa Forana viu sobre les espatlles dels "entusiastes de sempre", n'hi ha que viuen sobre les dels entusiastes del poble veïnat.

2.- I deim això perquè ens alegrà veure reproduïda la introducció general de l'Any Europeu de la Música i la portada número 35 de PORTULA a la revista SANT JOAN. Però quin fou el nostre esglai quan vérem retallada la nostra capçalera. Bé cercàrem, però enlloc no vàrem trobar referència a la publicació d'origen. Tot repassant, el que sí vàrem veure fou una reproducció tan mecànica que, fins i tot, reproduïa el pastís de xifres del pressupost que hi fotérem.

3.- Una cosa semblant ens va passar a Pòrtula quan un col·laborador reproduïa la història del teatre a Mallorca d'una antiga edició. No tractava l'evolució dels grups teatrals més enllà de la data d'edició del llibre. I això que al Consell de Redacció li havia semblat una interessant tasca de recerca!

4.- Es necessari que la Premsa Forana trobi el seu lloc. El seu. Que no ompli buits amb retalls, com es feia a la premsa quan només s'escrivía al dictat del "movimiento". Que copiï allò que vulgui, però que esmenti les fonts de la informació.

5.- La Premsa Forana ha tengut iniciatives pròpies algunes vegades, moltes vegades. Per no sortir de casa recordarem la bona acollida de les seccions "Ben fet/Per què no en la nostra llengua?", el "Digueu... i no..." (espècie de classes de català que ara el CIM paga a un diari filo-castellà de Ciutat), l'agenda musical, el "Coneixeu...?",... I és que la Cultura no és una, ni podem conformar-nos exclusivament amb Marratxí. Des d'aquí volem contribuir a la varietat cultural, aportant el que nosaltres poguem i tal com millor ho sapiguem fer.

6.- No cal que copiïem ni reproduïguem el que fan els altres, ni com ho fan els altres. Millor o pitjor ho hem de fer a la nostra manera. I el projecte de Pòrtula aguantarà mentre aquesta aportació introdueixi alguna faceta nova, diferent o discordant. O mentre aguantí la nostra butxaca i la dels nostres lectors, perquè com podeu veure a la pàgina 6, la nostra economia no és "boyerante".

I malgrat totes les repetides promeses de subvenció del nostre magnífic in-munífic ajuntament, les ajudes no arriben. Deu ser que el que ells entenen per "cultura municipal" no es correspon massa bé amb el que nosaltres oferim.

7.- Tots aquests sermons s'inclouen en dos: escriure al dictat sense citar és manca d'independència i les subvencions no fan la felicitat, però ajuden a sobreviure millor. Amèn.

La Redacció

la portada d'aquest mes

Aquest ERA el Pi de Ses Rotes. Un fred dissabte d'aquest mes passat el varen tomar. I, curiosament, va ser en Tomeu "Cabra", no com una de les seves habituals cabotades sinó com exercici de la seva feina. L'amo del solar havia de construir-hi i el Pi li feia nosa... Tot un símbol de la Vila fet estelles. Només ens queda qualque fotografia, el dibuix de Vicenç Sastre i ... el record.

AYUNTAMIENTO DE MARRATXI

MEMORIA
EJERCICIO 1983

El nostre ajuntament segueix amb una de fre-la i una de calenta. Mirau, sinó, aquesta memòria del 83 que, per cert, hem hagut d'aconseguir per altres canals ja que, oficialment, no ens ha arribat. Quan canviarà aquesta actitud envers Pòrtula i envers lo nostrat?

Per què no
en la
NOSTRA
llengua

?

BEN FET!

Amb aquest canvi de retolació del control de la carretera d'Inca, un mallorquí passa gust de passejar-se per la seva terra. Encara queden, però, molts de signes amb la llengua girada. Si l'anunciada normalització segueix el camí proposat aviat ens podrem sentir realment com a ca nostra.

VINT-I-UN MILIONS L'ANY 1985 PER OBRES.

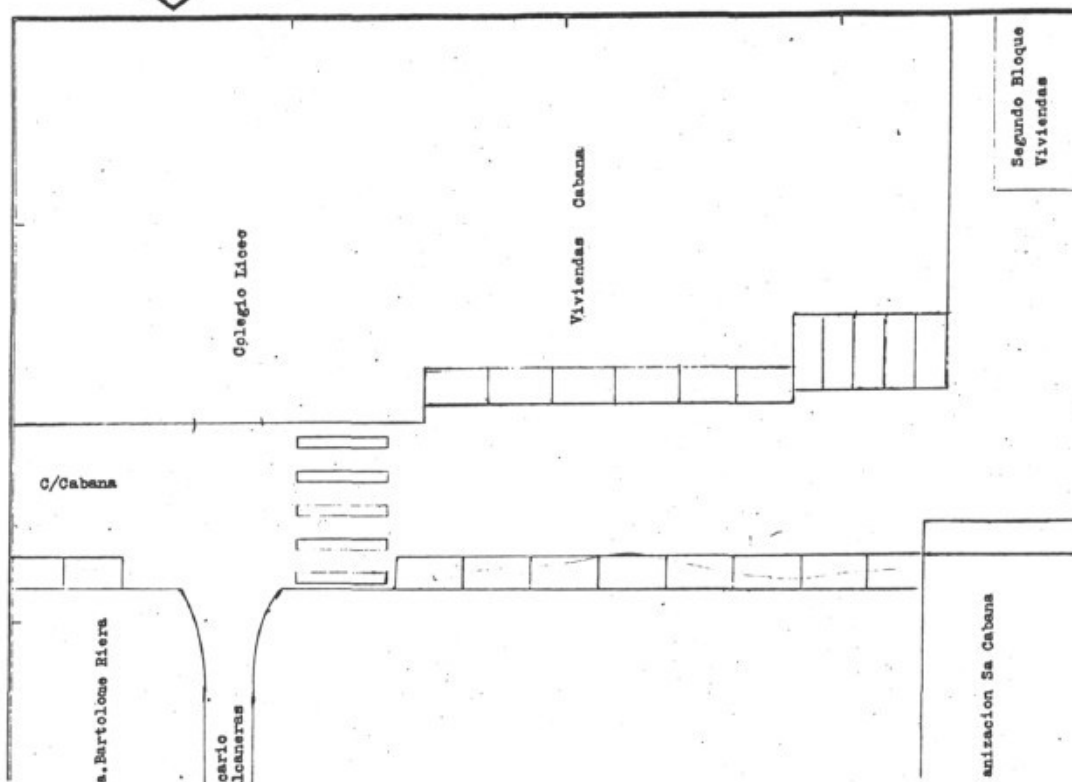
En el ple del mes de Febrer es varen aprovar projectes tècnics per un import de 21.289.110,--P; la major aportació se l'en du el projecte de pavimentació d'asfalts a la "Avenida Bàrbara de Verí" de Sa Cabaneta per un import de 6.138.785,--P de l'estat de la qual es farà ressò a la revista del mes passat.

VA MORIR EL FOSSER.

El qui durant molt d'anys va ser fesser del cementiri de Marratxí, va morir aquest passat mes de Març, des d'aquí el nostre condol a la seva família.

REFORMA CIRCULATORIA PONT D'INCA.

Fa un any, s'aprovà una reforma circulatoria al Pont d'Inca; aquesta s'ha duit a terme dins el casc antic, on curiosament hi viu el Regidor de Transports de l'Ajuntament. Però la reforma de la Cabana encara no s'ha duit a terme. Per si al regidor se li ha oblidat, la reproduïm en aquesta pàgina.

CORAL de Marratxí

CORAL DE MARRATXI

El passat mes donàvem a conèixer la formació d'una Coral a Marratxí. L'èxit ha estat total; són prop de quaranta cantaires, xifra molt respectable si tenim en compte que es tracta de Marratxí, on les coses culturals no van de lo millor. Els assajos es fan cada dijous a les nou de manera itinerant, fins que el Casal de Cultura de Pòrtol sigui una realitat.

EL C.I.M. A FAVOR DE TV-3.

El Consell dóna suport i s'adhereix a la petició massiva d'institucions, entitats i particulars mallorquins, en el sentit que sigui factible rebre immediatament les emissions de TV-3 a tota l'illa. Aquesta adhesió es fa amb la condició que sigui un servei de cultura i ajudi a la normalització lingüística tan necessària a les nostres illes.

VUIT-CENTES MIL PESSETES PEL CASAL DE CULTURA

La Caixa d'Estalvis "Sa Nostra" ha donat una subvenció de 800.000,--P pel casal de Cultura de Pòrtol. Aquest, com ja saben els nostres lectors, s'ubicarà al cinema de Pòrtol. Per cert: el lloguer de l'esmentat cine serà de 35.000,--P mensuals.

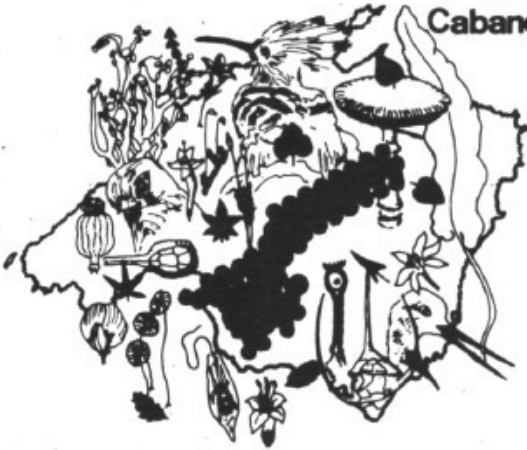
LLEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA.

El Govern Balear, ha aprovat la llei de normalització lingüística que entrarà en vigor l'any 86, uns dels aspectes més positius és la obligatorietat de domini del català i acabar l'E.G.B. sense el mentat domini no es podrà fer el BUP.

CURSET D'INTRODUCCIÓ A LA NATURA

5 (53)

a Sa
Cabaneta

TEÒRIC I PRÀCTIC

9-13 d'abril

● DIAS 9 I 10 ORNITOLOGIA 20h a escola
● 11 I 12 BOTANICA

DIA 13 EXCURSIÓ AL PUIG BLANC

ORGANITZA: AJUNTAMENT DE MARRATXI

PATROLINA I CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA

COL·LABORA: "PÒRTULA"

i Gob

CURSET D'INTRODUCCIÓ A LA NATURA

Dia 13 d'abril. Excursió al Puig Blanc.

Sortida a les 9 des del camp de futbol de Son
Cauelles. Tornada devers les 19 h.

Convé que dugueu, si és possible:

- Compta-fils (=lupa)
- Prismàtics (per observar ocells)
- Quadern i bolígraf per prendre notes
- Càmera fotogràfica
- I, evidentment, el dinar

Al llarg de l'excursió es donaran explicacions sobre
la flora i la fauna que observem.

Els NINS que vinguin totsols podran ser recollits
pels seus pares a partir de les 19 h. a la plaça major
de Sa Cabaneta.

MAPA DE
VEGETACIÓ DE
MARRATXI

balanç de PÒRTULA 1984

	Sortides	Entrades
Gener	33.200	8.055
Febrer	16.800	32.755
Març	16.400	8.100
Abril	13.800	8.160
Maig	17.400	11.660
Juny	15.670	7.300
Juliol	35.800	5.500
Agost	13.645	7.500
Setembre	11.248	5.850
Octubre	9.945	7.650
Novembre	12.825	9.125
Desembre	22.685	9.500
	219.418	121.155
Subvencions de "Sa Nostra"		29.190
		150.345
Total sortides	219.418,--	
Total Entrades	150.345,--	
Dèficit any 84	69.073,--	

MOTS AVENGUTS

Sa casa ja ha canviada
Marratxí ja no és igual:
"s'alcalde" el senyor Vidal
ja ha posat motoritzada
per sa gent mal educada
perquè pagui si fa mal.
També un cotxe ideal
perquè hi dugui cada qual
sa merda que té escampada;
un amb una escala acopada
per a córrer sa barriada
per arreglar "s'alumbrat"
i aquí no acaba es censat
perquè amb una altra estirada
mos ha duit s'aigua empotada

just d'abaix de St. Marçal,
aigua que no farà mal
a cap panxa delicada
perquè estarà visurada
per direcció general

PAU FERRER.

Crítica

L'AJUNTAMENT PERD UNA GRAN OCASIÓ.

Aquesta és la primera col.laboració que faig per la revista Pòrtula, i esper que no sigui la darrera. En aquest article vull reflexar la gran ocasió que ha perdut l'Ajuntament de Marratxí, de retre homenatge a un dels seus fills il.lustres i donar-lo a conèixer al poble de Marratxí. L'ocasió perduda ha estat la recent inauguració del nou centre d'E.G.B. del Pont d'Inca Nou.

I ara anirem per parts. L'any 1982, en plenari celebrat per l'Ajuntament i a proposta del regidor del PSOE Jaume Serra, s'aprovà anomenar fill il.lustre l'escultor Francesc Salvà, nascut al Pont d'Inca, un escultor de peces religioses amb una gran quantitat d'obres.

Francesc Salvà va néixer el 10 d'octubre de 1892 com he dit abans al Pont d'Inca, fill de Miquel Salvà i Rosa Pizà. Fou batiat a la Parròquia de Sant Llätzer (Pla de Na Tesa) on actualment s'hi troben algunes de les seves obres presidint el temple.

Els seus començaments com escultor foren al taller de Marcos Llinàs, escultor de gran prestigi per les seves obres d'imaginació i ornamentació. En aquest taller va conèixer el gran arquitecte Gaudí i el pintor Faust Morrell, dels quals rebé consells sobre pintura i dibuix.

La seva obra és extensa i cal destacar el Crist i Maria del pas de la Pietat, que fou fet el 1949 per encàrrec del aleshores governador civil Pardo Suárez, i que havia de presidir la confraria de Sant Tomàs d'Aquino, o la del Cristo-Rei de Sant Salvador de Felanitx, obra que li fou encarregada pel canonge Alzamora.

També dins el camp no religiós cal destacar el voladís de l'edifici del Banc de Bilbao de Ciutat, una obra de gran envergadura per la profusió d'abillaments. Aquesta obra es féu l'any 1953.

Aquesta és en quatre ratlles la vida i l'obra d'un escultor Marratxiner, al qual l'ajuntament ha perdut una gran ocasió de retre-li homenatge, posant el seu nom al centre del Pont d'Inca, recentment inaugurat, que, a més a més, és el seu poble nadiu.

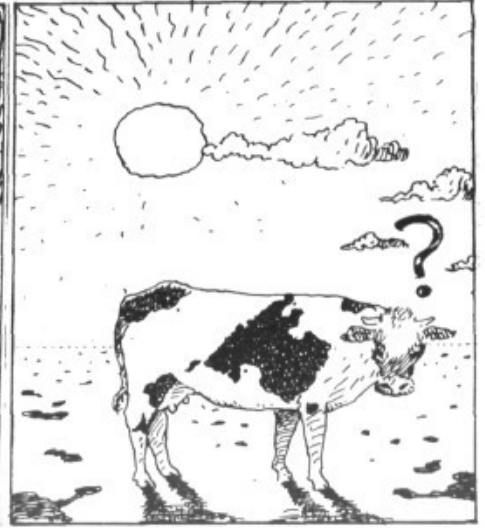
Crec, amb tota sinceritat, que ningú, ni del claustre de professors, ni dels membres de l'A.P.A., hi hagués posat cap impediment perquè aquest nou centre dugués el nom d'un Marratxiner il.lustre.

Per tant he de repetir que l'ajuntament i, en aquest cas, els responsables de Cultura, han tengut una gran ocasió que s'ha perduda no sabem per quins motius, ja que hagués estat molt més maco donar-li el nom de FRANCESC SALVÀ, i no anar a cercar noms que ja hi ha a d'altres indrets de la nostra illa.

LEUGIM SCHOB.

M. Aguiló P. 85

AJUDA A ETIOPIA

Hem rebut demanda d'ajuda a favor d'aquell poble, de part de la Coordinadora de les ONG (Organitzacions no governamentals per al desenvolupament: Caritas, Iepala, Intemon, Justícia i Pau, Mans unides, Medicus Mundi, Movimiento O,7%, Unicef)

Si en voleu informació o desitjau ajudar posau-vos en contacte amb Justícia i Pau--Mallorca, Seminari, 4 tf: 22 49 47, Ciutat.

SON COLETES, LA MEMORIA HISTORICA D'UN POBLE

Son Coletes, cementiri de Manacor, és símbol d'un passat recent carregat de sang i víctimes. El PCB vol retre un homenatge als demòcrates assassinats durant la cruenta època de la guerra civil. Els interessats en participar-hi o aportar fons es poden posar en contacte amb la seu central d'aquell partit: Sindicat 74,1; Tf:21 73 74-75, Ciutat.

PREMI DE PERIODISME ESCRIT "VILLA DE CAMPOS"

Basat en articles de caire agropecuari apareguts a Balears entre el primer de maig i el trenta d'abril de l'any següent. Els interessats es poden posar en contacte amb la regiduria de cultura de Campos.

REVISTA "SA POBLA".

El passat dia 21, la revista "SA POBLA" va presentar el nº 100 de l'esmentada publicació. L'acte comptà amb la presència del Molt Honorable President Canyelles. La nostra enhorabona a l'equip redactor.

GERMANDAT DE DONANTS DE SANG

El moviment de donants i la sang obtinguda durant l'any 84, segons ens comunica la Germandat de Donants, és el següent: Nous donants de Ciutat, 254; Nous donants de Pobles, 725; litres de sang obtinguts a Ciutat, 1.178,7; a Pobles, 3.367,6; sang destinada a Son Dureta, 3.080,70; a altres clíniques, 868,3.

PUBLICACIO CIENTIFICA

El nostre amic i col.laborador Miquel Angel Font ha publicat recentment la primera part d'un treball sobre els líquens dels alzinars mallorquins. Està fet en col.laboració amb Ll.A. Fiol i surt al tom XXVII del "Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears". Endavant, Miquel Angel!!

LECTURA DE TESINA.

El passat 25 de Març, el nostre amic i col.laborador Ramon Díaz Villalonga Ilegí, a la Facultat de Filologia i Lletres, la seva tesi de llicenciatura corresponent a l'especialitat de Filologia Catalana. El treball versà sobre la vida i obra de l'escriptor i artista Albert Borguny, i sembla tingué una excel.lent acollida per part de les nostres autoritats acadèmiques. Enhorabona i endavant, Ramon.

CAFÈ I TERTÚLIA.

Un èxit de participació constituí la 1ª trobada al bar "La Unión" de Sa Cabaneta. Fou un primer contacte on es xerrà una mica de tot. Però vaja, poc a poc ens anirem aclarint. El proper encontre tindrà lloc al cafè "Cine" de Porró, el dia 20 d'abril a les 18,00 hores. Vos esperam.

O.C.B.

Un Poc de Tot

PUBLICACIONS REBUDES

"Palau Reial, 1". El número 2 d'aquesta publicació conté una sèrie d'articles de gran diversitat, dedicats a Mallorca: Llegendes, tradicions i el caire humà de Pollença, de Miquel Bota Totxo; El Nordest de Mallorca, Climent Picornell; El difícil to menor de la nostra Música, Biel Vilanova; La difícil situació del Teatre a Mallorca, Antoni Mª Thomàs; Entre la tecnologia i la fòbia, Francesca Vidal i Rivera; Glòria i misèria de la cuina mallorquina, Andreu Manresa; Els censos i els alous, Miquel Masot; Viatge a la Mallorca màgica, Carlos Garrido; i La Sinfonia de la reunió, Basilio Baltasar.

"Llunari" Aquesta "revista imaginària", de Manacor dedica el seu tercer nombre a la publicació de còmics i d'articles de creació.

"Primers premis Associació de Premsa Forana de Mallorca" Recull els treballs premiats en l'edició corresponent a l'any 1984: Mallorca, un futur per conquerir, de Llorenç Capellà (publicat al "Diari de Búger"); L'Institut de formació professional de Lluçmajor, cap a la reforma, de Coloma Julià (publicat a "Lluçmajor de pinte en ample") i La Raconera, de Miquel Sbert (també de "Lluçmajor de pinte en ample").

"Vint excursions a peu per l'illa de Mallorca" Redició, per part del Consell Insular, d'aquesta obreta bàsica d'acostament a la vivència del nostre paisatge. També s'ha editat en versió castellana i italiana.

"Mallorca de cerca". Publicació del Consell Insular donant una sèrie d'informacions generals i bàsiques sobre la nostra illa. Es veu clar que està pensada per visitants ja que només l'han impressa en castellà, anglès, francès i alemany.

"Sa Font" Revista de Son Servera, dirigida per Josep Garcia, que s'uneix a la nostra Associació. Benvinguda.

Un sol
fi:
Mallorca.

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

LA PREMSA FORANA, TOT SORTINT DE L'ANDANA.

Les llenques de terra que, en fer la llaurada d'una peça, resten sense llaurar, a un cap i a l'altre, i que després es llauen, es caven o es deixen sense conrar, són les andanes. I a l'andana de l'edició illenca s'hi troba la PREMSA FORANA.

M. March comptabilitzava unes 20 capçaleres l'any 77. Al 80, després de nombroses defuncions i altres naixements, G. Florit seguia comptabilitzant la vintena i parlava d'una tirada global de 20.000 exemplars. Al 81, quan la PREMSA FORANA s'institueix com a Associació, són 25 títols amb una tirada de 25.000 exemplars. I tres anys més tard, en la maror d'unes polèmiques subvencions rebudes de la C.A., es parla de 40 títols i de 40.000 exemplars (1).

I no és que ara hagin sortit com bolets. Algunes publicacions tenen més de 50 anys, encara que moltes han arribat amb la democràcia. Altres són continuació de butlletins parroquials, d'entitats culturals, ... Però sorgeixen d'un procés secular de necessitats comunicatives, que té l'arrel mare en el mateix periodisme popular que sorgeix i es divulga amb l'invent de Gutenberg. Però el més destacable de la PREMSA FORANA, d'aquests petits pobles illencs, és que, malgrat les dificultats econòmiques, de control polític, de correcció lingüística, de manca d'infraestructura, ..., mantén un compromís directe amb el lector i amb la llengua. L'enorme contribució que ha fet a la recuperació de la llengua ha estat infravalorat pels estudiosos i les institucions. M. March, però, posa el dit en la nafra quan afirma que la forta presència del català en aquestes publicacions té com a contrapartida el tiratge; menys ús del català a les publicacions de més tiratge.

L'ASSOCIACIONISME, PUNT CLAU.

Darrerament es veu un nou tarannà a les institucions i entitats bancàries envers aquesta premsa que sempre ha viscut com ha pogut - més aviat, malament - sobre les espatlles dels esforçats de sempre. No n'hi ha prou amb el reconeixement d'aquesta tasca voluntarista i positiva.

Això es consegüent amb l'associació, amb tots els dèficits que aquesta associació ha tingut des del principi. Fou pionera a tot l'Estat. Després vingué l'Associació de premsa Comarcal de Catalunya que ha obtingut resultats més evidents i d'enfortiment.

La PREMSA FORANA ha copiat a la catalana algunes iniciatives, posteriorment, però manca un element imprescindible: un cens complet. N'hi ha varis incomplets o sobre dades estimables. Cal que amb el nou tarannà que mostra la C.A. aquesta sia una tasca tan immediata com les subvencions, que han deixat un agre sabor de boca en diversos sectors pel fet que el cap de l'associacionisme està treballant en aquella casa, la manera de repartir, ...

ESTUDI I CONTROL DE LA DIFUSIÓ.

Per deixar d'especular en parlar de PREMSA FORANA és precís elaborar un cens i un catàleg amb les característiques més importants de cada publicació. Sembla que s'està fent, però cal una revisió anual amb dades regulars i controlables. És una tasca important simplement per a poder situar l'existència real d'un mercat específic de PREMSA FORANA. Després caldrà fixar-ne les dimensions aproximades.

Una estimació de la situació actual permet confirmar l'existència d'un mercat específic, però cal objectivar dades. I es pot afegir a aquesta estimació una previsió: més publicacions de premsa forana a mig termini, un augment de la difusió de les publicacions amb nivells mitjans i baixos. En altres paraules: un procés tendent a l'equilibri de l'índex de difusió i un creixement de l'índex mitjà de difusió. Però cal el seguiment a través de l'estudi.

A més d'aquesta tasca de control, l'Associació pot desenvolupar una ajuda de documentació i de canalització i racionalització de funcions:

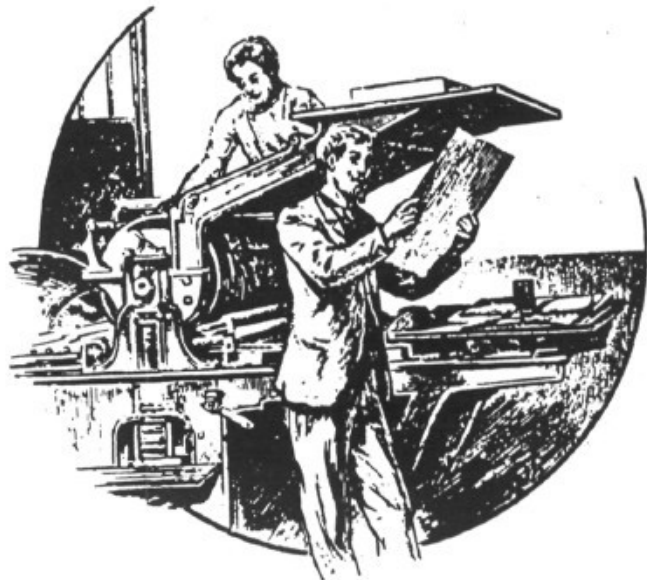
- Dossiers sobre temes monogràfics.
- Estudis de mercat mínimament elaborats a les agències de publicitat i ofertes publicitàries a les publicacions.
- Inversió dels ingressos per publicitat que pertorquin a l'associació en infraestructura.
- Canalització i ordenació de subvencions i aspiracions comunes.

MANCA D'UNA ESTRUCTURA SÒLIDA.

Aquest és el fet cabdal que caracteritza la majoria de les publicacions foranes: al voluntarisme es contra posa la manca d'infraestructura. Només algunes publicacions disposen d'impremta pròpia i gràcies a subvencions. "Apostol y Civilizador" de Petra, a preus fora competència edita una dotzena de títols. "Manacor" que rebé un aplec de milions de l'Estat a uns preus més alts també edita varis títols. Els demés surten com poden de les petites imprentes locals, amb ajudes d'entitats, Ajuntaments...

Els premis als millors articles de primavera, patrocinats per "SA NOSTRA", han contribuït a prestigiar una mica més aquestes publicacions i cada vegada hi va col·laborant més gent "important", però la manca d'una estructura sòlida es deixa notar en cada número.

El 9-NOU i REGIO 7, naixeren com a setmanaris comarcals. Actualment, el primer surt dos dies a la setmana amb una tirada de 13.000 exemplars. El segon, ja en surt 3 dies i tira 15.000 exemplars.

La resta de publicacions manté la periodicitat més usual de cada mes i moltes publicacions passaren a editar-se als tallers de "EL PERIODICO" per tal de sortir a manera de suplement en la localitat o comarca on abans s'editaven acompanyant el diari de Barcelona.

Aquests nous trets marquen unes noves vies: accentuació de la professionalització, coherència empresarial, conformació d'un nou model morfològic-contingut i resolució del problema infraestructural. Són un punt de referència (2).

"PALAU REIAL 1, O EL QUE NO S'HAURIA DE FER.

Edició magnífica del C.I.M. la revista "PALAU REIAL 1" es publica, segons resa la pròpia publicació, en compliment d'un reglament d'organització, Funcionament i Règim Jurídic de Corporacions Locals de l'any 1952 (3).

No calen justificacions per un lluint tal, amb la "crème de la crème" del periodisme illenc. Em xocà al principi el "1" (Informatiu 1, "U.H. número 1...): molt de pirulí sense caramel ens estem menjant darrerament: o ja el s'han menjat-al caramel- la teringa de Llorenç Capellà, Guillem Frontera, J. Rosselló, J.M. Roque, G. Garcías, E. Jiménez, Janer Manila,...o que la presidenta de la Comissió de Cultura del CIM té ganes de xupar càmera, micròfons i etc. per a les properes eleccions.

Una altra observació. No sé si cada número es pensa dedicar a una comarca de l'illa amb els mateixos autors, anar canviant de col·laboradors,... però el "número 1" està dedicat al Pla bàsicament: Capellà, d'Algaida o Montuïri, escriu sobre la gent del Pla; C. Picornell, de Sant Joan, sobre la geografia de la comarca amb profu sió de bibliografia, bona part de la qual, la produïda per la gent del Pla resta sense editar (les obres que no són tesis editades per entitats bancàries o oficials), Janer Manila (D'Algaida), Sebastià Verd (senceller), G. Frontera (d'Ariany).

Mentres, les revistes d'Algaida, de Sineu, de Llorito de Montuïri, Costitx, Llubí, Ariany, Petra, Vilafranca, Sant Joan, Porreres... que esperin les col·laboracions d'aquests il·lustres fills de la vila o que segueixen escrivint sobre les defuncions i naixements i sense dobbers.

Com apunta J. Rosselló a l'article sobre normalització lingüística d'aquest número, el CIM decideix fer accions puntuals en la Campanya de Normalització, ¿Perquè no es fa un dossier per comarques a partir de les revistes existents en aquestes comarques?. Accions puntuals per a treure més rendibilitat a la Campanya, diu J. Rosselló ¿Quin tipus de rendibilitat?.

Si bé és veritat que el CIM aporta publicitat darrerament a la PREMSA FORANA, ¿Perquè s'oblida de la PREMSA FORANA a l'hora de desenvolupar, PAGANT, a U.H. una plana de català que alguna d'aquestes revistes vénen fent des del seu naixement?.

Supòs que aquests interrogants tendrien multitud de respostes coherents, pensades i clares, però no convinentes per a la PREMSA FORANA.

NECESSITAT D'UN SERVEI TÈCNIC.

Ja hem apuntat a articles anteriors, la necessitat de crear una Direcció General de Mitjans de Comunicació i d'un consegüent Servei Tècnic que aportàs dossiers, estudis de camp, vocabularis professionals en català,... Hi ha uns gabinets de premsa que estan desenvolupant una tasca important, moltes vegades ben llunyana a la estricta canalització informativa. Calen algunes coses més si es volen assentar les institucions i la comunicació a les nostres illes.

Cal una dotació infraestructural de la PREMSA FORANA. Del diàleg obert poden sortir moltes més idees: màquines componedores cada "x" revistes, subvencions a les impremtes més usuals d'aquestes revistes per a millorament tècnic i, sobre tot, ajuts per a fer estudis de camp. També el CIM o aquest Servei Tècnic podria assumir part de les funcions de l'Associació de la PREMSA FORANA, com és ara el control del cens del qual parlàvem abans.

En definitiva, al llarg d'aquesta sèrie d'articles hem aportat idees des d'abaix. Una bàsica, perquè hi estem compromesos no políticament, ni professionalment, sinó vitalment: la recuperació de la nostra llengua. Ja hem raonat com aquesta passa pels mitjans de comunicació i per l'escola. També per la vida diària, ja ho crec! Però sense una intervenció pública en el camp dels mitjans de comunicació no és possible pensar en una normalització lingüística.

CARMINA BURANA

(1) MARCH CERDA, M. Comunicació premsa local i societat mallorquina, pag. 12-13. LLUC-673 setembre 1977

IDEM. Normalització lingüística, premsa local i societat mallorquina LLUC 712 novembre-desembre, 1983

FLORIT FERRER, G. La premsa Forana com a símptoma, llavor i esperança de renaixença. Pag 10, MALLORCA SOCIALISTA, Abril 1980

JIMENEZ, E. La premsa Forana prepara congrés. Pàg. 20-21 DIARIO DE MALLORCA i Nov. 1981

(2) Monogràfics dedicats a premsa local i comarcal a Catalunya: DPT. TEORIA DE LA COMUNICACIO. Facult. CC II Anàlisi-6. Servei de Publicacions de la UAB. Bella terra, 1982

ARREL, 1, 2º. Trimestre 1981, Barcelona.

(3) PALAU REIAL, 1. CIM, novembre, 1984.

La "guerra" de les Ràdios Lliures

Amb aquest mateix títol, el passat set de març de l'any corrent tengué lloc, a les dependències del "Diario de Mallorca", una taula rodona sobre el tema de les anomenades "Ràdios Lliures". PÒRTULA ja es va fer ressò, en el número corresponent a MARÇ, de la polèmica suscitada pel tancament d'aquestes emissores. Ara, i com a continuació del tema, vos oferim un extracte de les declaracions més significatives dels convidats a l'acte, que foren, per aquest ordre d'intervenció, Peñ MOLL, de la F.S.B.-P.S.O.E. i Vicepresident del Parlament de les Illes; Jaume MONCADES, coordinador de "Ciutat-Ràdio"; Cayetano FUSTER, director de "Radio Mallorca" i, finalment, Biel Fiol, coordinador de "Ràdio Mediterrània". Presentà i moderà l'acte - sempre en castellà - el periodista Carlos GARRIDO.

P.M.: Voldria començar dient que sembla que donam per fet que el sistema jurídic que tenim és bo. Hi ha països europeus on aquest no permet la ràdio i la televisió privades. D'altra banda, és clar que les ràdios establertes no cobreixen la demanda d'un sector d'oients. Hi ha emissores que, pel sol fet d'emetre en català, s'autodenominen "lliures". Jo pens que si existeixen és perquè les comercials no cobreixen certs espectres d'emissió, en aquest cas, de llengua.

J.M.: No pens que sigui una qüestió de competència. Comparar les ràdios comercials amb les lliures equival a comparar la fulla parroquial de Sant Nicolau amb el "Diario de Mallorca". Existeixen les emissores lliures perquè les anomenades "legals" estan pressionades per grups econòmics i socials. L'emissora lliure renuncia a la publicitat i al patrocinador. Són micròfons oberts, espais reduïts. Només volen arribar allà on el missatge interessa que arribi. El seu objectiu és, en suma, lluitar contra el capitalisme i la manipulació informativa.

C.F.: Voy a hablar en castellano en uso de la libertad de expresión y en respeto a la cantidad de gente de habla castellana (xiulets). Las emisoras libres no son tal; son ilegales, no cumplen los requisitos exigidos por la Ley. Tienen que tener autorización. Las emisoras libres, lo único que han hecho es "passar s'arada davant el bou". Tener el derecho a decir lo que se quiera es muy relativo. Si las emisoras no están muy bien ajustadas, hay ondas que salen en otros canales por los que no tienen porqué salir. Las emisoras comerciales tienen una credibilidad mayor que cualquier medio de difusión. No manipulamos la noticia. No es lo mismo que se haga una entrevista con un miero delante, donde el testimonio del entrevistado es claro y directo, que transcrita después al papel y, por tanto, susceptible de manipulación. Respecto a si hablamos en mallorquín o en castellano, es cuestión de programación y del Consejo de Dirección. De momento no hay lucha; sólo una diferencia en el punto de vista. Quiero leerles, si me permiten, el Real Decreto por el que se regulan las F.M. (el llegeix). El Gobernador Civil ha sido demasiado debil. El artículo 3º es bien claro: "La falta de concesión determinará el inmediato cierre de toda emisión clandestina". En beneficio de los que mañana querrán emitir, los que ahora lo hacen ilegalmente les perjudican.

B.F.: Primer de tot vull dir que estic aquí com a secretari d'una empresa comercial amb tots els requisits. Rebutjam la llibertat d'expressió "fins a cert punt": article 20 de la Constitució. Pel que fa a l'emissió, no feim mal a ningú ni saturam cap ona: estam a un racó de la banda, com a castigats. No volem arribar més enfora

de Palma; no com certes emissores comercials que arriben per tot, fins i tot a les cabines telefòniques. Els mitjans de comunicació sempre han estat els mateixos. Tots són del mateix. L'alternativa de la Ràdio Lliure és perfectament vàlida per aquest grup de "marginats" que parlam la nostra llengua. Com a ciutadans tenim dret a utilitzar una llengua. Si la utilitzam malament és perquè la societat també la utilitza malament. Les ones, l'espai, és de tots. Si no interessa el que deim, el mercat ho dirà, que és qui regularitza l'oferta i la demanda. Només faltava que el governador ens tancàs, segons el Sr. Fuster. Per acabar, vull fer esment d'un fragment d'un article publicat a "El País" per Pizarro: "El P.S.O.E. anteposa legalitat a legitimitat, anteposa l'ordre a la justícia".

P.M.: Les coses no són tan fàcils. Som a un estat de dret i hi ha una legalitat vigent, i s'ha de respectar i modificar tot allò que s'hagi de modificar. Si es fan controls d'audició i bona part dels ciutadans escolten les ràdios lliures, perjudiquen "Radio Mallorca", per exemple. Si oblidam això, deixam de ser un estat de dret per esdevenir una jungla, o quelcom semblant. Respecte a l'ús de la nostra llengua, el dia que tenguí un càrrec institucional aquesta es sentirà amb la màxima potència.

J.M.: El nostre virrei-perdó-, el nostre governador, ignora que a Madrid les emissores lliures tenen els rètols a les façanes dels carrers i que Tierno Galván va fer campanya electoral per elles? Nosaltres serem il·legals, però vosaltres (a "Radio Mallorca") no emeteu amb la potència autoritzada ni per la freqüència autoritzada (aplaudiments).

C.F.: La mayoría del público parecen ser empleados de estas emisoras, o algo parecido. Cualquiera persona física o jurídica puede pedir el permiso de emitir. Radio Nacional y Radio Cadena tienen obligación de radiar la información de los grupos "marginados". Es sencillamente una cuestión de espera, junto con las mil emisoras que ya han solicitado licencia. El espacio aéreo no es de todos, y si no pregúntele a Aviación. En cuanto a las emisoras libres de la Generalitat y de Andalucía, se están cerrando ya, y son noticias de esta mañana. Además, todas las Comunidades Autónomas tienen una legislación distinta a la que tenemos aquí.

B.F.: El costum fa llei. No cobram un cèntim per publicitat. Cada un de nosaltres donam un tant cada mes. El preu d'una emissora comercial és de 15.000,-- Ptas/hora de programació. Ja sabem que la nostra llengua no ven; si no vostès emetrien en mallorquí i el "Diario de Mallorca" editaria en mallorquí. Si anam als diaris, cobren per damunt les 116.000,-- Ptas/plana. La nostra gent fa feina "gratia et amore".

C.F.: Quan aquestes emissores funcionin legalment, no tendrem res a dir (El representant de "Radio Mallorca" gira a vegades la llengua, produint un curiós contrast). Si el governador no hubiera actuado, pronto haubiera habido 150 o 200 emisoras libres. Es lógico que aguarde el tiempo necesario - 6/9 meses - a que obtengan el permiso correspondiente.

P.M.: Si l'espai és de tots, és absolutament necessari distribuir-lo com cal. No estic aquí per a defensar el Governador Civil. D'altra banda, agrairia al Sr. Moncades que no fes denominacions despectives vers les institucions legalment establertes, sobretot si tenim en compte que pertany a un partit com el P.S.M., tan respectuós amb tothom. →

PROTOTIPUS
D'INDIGENA
EN PEU
DE GUERRA

(¿Deu ser el que propugna
el señor don Cayetano Fuster?)

J.M.: Continu pensant que hi ha un agravi comparatiu. Si és precís, continuarem jugant a "Conillons". Insistim, article 20 de la Constitució: Dret a l'Expressió i Dret a la Paraula.

Fins aquí les declaracions dels participants. Acte seguit s'obrí un col·loqui on es formularen vàries preguntes per part del públic assitent, essent els principals destinataris els Srs. Fuster i Moll. Aquest darrer es pronuncia a favor d'una absoluta normalització en els mitjans de comunicació: "Hem de fer bona ràdio en català, perquè el futur dels mitjans de comunicació és en català". D'altra banda, el Sr. Fuster es continuà mostrant preocupat per la proliferació incontrolada d'emissores lliures que s'haguera pogut produir. Qüestionat sobre la manca de programació en català a l'emissora per ell dirigida, contestà que estava previst potenciar el mallorquí, perquè ell sentia un gran respecte pels "indígenes de esta tierra".

"Ràdio Activitat" protestà per la seva absència a la taula, i basà l'existència de les ràdios lliures en la falta d'un espai no cobert per les comercials. Una altra de les intervencions més celebrades fou la de Xavier Pastor, president del G.O.B., que es mostrà partidari de l'imperi de la llei sempre i quan aquesta s'aplicàs amb igual rigor a tots els àmbits de la societat. Il·lustrà la seva tesi amb l'exemple de S'Albufereta, zona costera on es construeix il·legalment, malgrat la coneixença de les obres per part de totes les forces polítiques de l'Ajuntament d'Alcúdia. Legalitat, sí. Però per tot i per tots.

En síntesi, això fou el que donà de sí aquest acte. Pensam que les manifestacions dels convidats són prou substancioses per a que cadascú en tregui les seves conclusions. De moment, i fins nova ordre, ens cal esperar.

MIQUEL A. LLADÓ.

Konilòsia, 22 de Febrer de 1.985.

Estimat Salom:

espriu...

Finalment ha estat avui; avui, a la fi, t'has fet mur de tu mateix i has començat a pujar pel camí dels xiprers, sempre rítmicament acompanyat dels darrers degotissos d'aquesta aigua que et percutia sobre els polsos.

Però has fet esperar Thànatos: encara senties una remor d'ales que et parlava d'humils fricadons i de flaires de menta i dels carrers de la teva Sinera.

La teva Sinera! La Senyora Maria Castelló, Pulcre Trompeli, Tianet... els teus titelles. I, en el fons res més que un titella, una figureta del teu propi Betlem.

I de Sinera a Lavfnia, de Betlem a Jerusalem... i és ta feixuc això d'alçar el Temple tot sol! L'ull de l'agulla encara és massa ample i milers de Crisants t'observen... i no t'escolten... no t'escolten.

No volen escoltar-te perquè has mirat aquesta terra i has dit que era trista i bruta, d'una brutor maligna que ho invadeix tot, i tu no tens por del mirall, no, però tanmateix no tens temps, i Zaraq va pujant i ja no parles, ni cantes, ni crides, "esdevé pur silenci/el teu dolor".

I la barca t'endinsa per un mar de nits, i queda Sepharad, i queda Jerusalem, i tu no hi ets, però, què hi fa? Ara "amb nova falç comencen a segar/ el blat madur, i amb ell, les males herbes", perquè "ens mantindrem fidels/ per sempre més al servei d'aquest poble".

COLAU DOLS.

CAP A UNA MAJOR POTENCIACIÓ DE LA NOSTRA CULTURA POPULAR.

A primers de l'any, es va celebrar a Santiago de Compostela, el I Congrés de Folklore de les Comunitats històriques a nivell d'Estat Espanyol. L'organitzà la Conselleria de Cultura de la Xunta de Galizia.

De les nostres illes hi anaren els grups de ball de bot, "Revetla d'Algebel", "Escola de balls de Bunyola", "Aires Sollerics" i "Així balla Manacor", després d'analitzar les possibles implicacions que podria dur assistir al Congrés i davant el caire "oficialista" que tenia, i sobre tot davant el total despreocupament de la nostra Comunitat Autònoma. Una vegada allà, els representants dels grups de ball de bot, veren com a necessitat prioritària, organitzar una reunió urgent, a on se donàs a entendre la manca de mitjans per investigar el nostre patrimoni cultural, la de recolzament i divulgació de la nostra cultura popular per part de les institucions i també per part dels mitjans de comunicació; d'això fonamentalment se'n xerrà a Muro, a una reunió organitzada per tractar les conclusions del Congrés i de la seva aplicació a les Illes.

A Muro, hi assistiren unes 19 representacions de grups de ball, música, entre d'altres, i també l'assistència d'un representant de la Conselleria de Cultura de la Comunitat Autònoma, analitzant les ponències fetes a Galizia, com són la Potenciació del folklore i la cultura popular a nivell oficial, i concretament la no utilització per part dels organismes públics, ni tampoc privats la investigació, i la cultura popular i els mitjans de comunicació. Davant tot això, es va plantejar la necessitat d'iniciar un diàleg entre els organismes oficials i la gent que es mou dins la cultura popular, amb la creació d'un camí conjunt; per aquesta raó, a Muro, va sortir la idea de creació d'una Comissió formada amb els assistents i gent interessada que es mou dins la cultura popular i el seu món, amb la coordinació del Centre de Cultura Popular, intentant-se per altre part, una aglutinació de tota la gent que fa feina dins el camp de la nostra cultura, per així arribar a potenciar-la dins tots els seus aspectes, i així arribar a una posterior dignificació-conscientització.

Així tenim que aquesta Comissió, està creada, sense cap ànim d'imposar cap tipus de plantejament a les persones que hi participin, tan sols lo que interessa, és la intenció per part dels seus components d'impulsar la cultura popular d'una manera conscient, deixant anar folklorismes bords, que tan sols fan que sigui una manera de fer anar de fer anar enrera la nostra cultura, i sobre tot, que sigui un bon cau per una utilització mal entesa per part de les persones que d'una manera intensa són conscients del paper de la cultura popular en les nostres illes.

FELIP EUGENI MARCH

SERVEIS DE CULTURA PEL POBLE.

La Fundació "SERVEIS DE CULTURA PEL POBLE", promou un "concurs" de projectes d'entreteniment i diversió per les festes, que estimulant l'enginy i la participació festiva i cultural dels diferents sectors que componen el nostre Poble, proposin noves o renovades idees per a la realització de les Festes Populares.

Es tindrà en compte molt especialment:

Equilibri entre els diferents actes: culturals, esportius, recreatius.

La possibilitat de participació dels diversos sectors de la població: Mallorquins, immigrants, nins, joves, vells respecte a les tradicions i al mateix temps introducció de modificacions actualitzadores.

Cost dels actes i gratuïtat o no dels mateixos.

Creació d'espais de festa...

LA FUNDACIÓ "SERVEIS DE CULTURA PEL POBLE" destinarà cent mil pessetes a premiar el millor o els millors projectes (en aquest cas es dividirà la quantitat entre els premiats a judici del jurat).

Poden prendre part qualsevol persona o agrupació..

La data fina d'entregada la memòria explicativa o avant-projecte és: 30 abril 1985, al local social de la Fundació:

Carrer del mar, nº 6, tercer pis-07012 Palma.

El jurat seleccionador estarà format per les següents institucions:

Federació D'Associacions de Veïns de Palma
Associació de Premsa Part Forana.

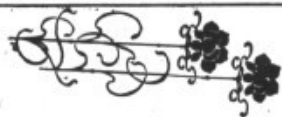
Endemés la FUNDACIÓ publicarà els millors projectes o idees que, a criteri del jurat, sigui interessant donar a conèixer per aconseguir-ne la divulgació i posar-los a l'abast de tothom.

llegiu

cada mes

JERONI ALBERTÍ: "BEETHOVEN PER DAMUNT TOT".

Els primers contactes amb el Sr. Albertí havien tengut lloc a finals d'estiu. Un bon dia em rebé al seu despatx i em prometé una col·laboració: "Em sembla una bona idea. Fa falta que els polítics mostrem aquest caire humà". Eren paraules d'ànim.

Mesos més tard i a través de la cap de premsa del Consell Insular vaig concertar l'entrevista, que es realitzà un matí de desembre ben prop del mig dia.

P.- Què és per vós la Música?

R.- És, en primer lloc, un fet cultural de primer ordre i, segon, una manera de serenar l'esperit i l'estat d'ànim. És, per tant, una de les coses que ajuden a enriquir la personalitat d'un ser humà.

P.- Quina és la vostra música?

R.- Bé, la meua música és ... en primer lloc que ho sigui, música. A mi m'agrada molt escoltar música clàssica, entenent per això que he d'estar amb un estat d'ànim preparat per a tal fi. M'agrada la música, inclús a nivell de música moderna, sempre i quan - com ja he dit - sigui música. Estic convivint amb uns fills que tenen edat de moderns i per tant m'agrada aquesta música de caire modern, però amb una exigència: que no sia renou, que sia de veritat música.

P.- Quins moments del dia són, per a vós, els més adequats per escoltar música?

R.- El vespre. Indubtablement el vespre. Arribes a ca teua i en lloc de veure la televisió, procur posar l'estemofonia en marxa per escoltar, al manco cada dia, mitja hora de música. I segons l'estat d'ànim pos un tipus o altre. Crec que és molt important que abans d'anar a dormir, l'esperit estigui en condicions de passar una bona nit.

P.- Escoltau música en moments d'eufòria?

R.- Sí, sí. O sia en diferents moments del dia procur tenir música al meu entorn. Així, per exemple, anant amb el cotxe, sempre tenc el "cassete" posat.

I en moments depressius també. Com ja he repetit, és l'estat d'ànim que m'assenyala la música a escoltar.

P.- Feis alguna cosa més, quan escoltau música? Llegiu, ¿per exemple?

R.- No, mai, No faig res. Escolto música i res més.

P.- Quan prepareu un discurs, una ponència, un treball de caire polític... teniu música de fons?

R.- Depèn. I sobretot la importància del discurs. Quan he de fer un discurs en pla institucional, en el qual és el president del Consell i no el representant d'un grup polític qui parla, intent asserenar-me, borrar qualsevol tipus de matisació partidista que hi pogués haver-hi; i per arribar aquí, sí que escolto música abans.

El despatx, que dóna al carrer Palau Reial, té molta claror. Una il·luminació clara i natural, projecta les ombres d'uns elements estàtics, que vesteixen la cambra. Del carrer, arriben sons aïllats de claxons, endevinant un cert truí circulatori.

P.- Tenc un llibre, aquí en les mans. És segur que el coneixeu. Un llibre meravellós, poètic, dignu de ser llegit una vegada i una altra: "Manuel de Falla en la Isla" de Joan Mª Thomàs. Seríeu partidari que una institució com el Consell de Mallorca tornàs a reeditar-lo i el donàs a conèixer en la forma que es mereix?

R.- Sí. Crec que una de les vessants d'aquesta institució mallorquina, com és ara el Consell de Mallorca, és precisament posar a l'abast de la gent tot allò que

li pugui servir per trobar els camins adequats, que li permetin arribar a les seves aspiracions màximes. Sobretot perquè pens que la capacitat d'un poble està en funció del seu nivell cultural. Tot aquest tipus de materials que falten o es desconeixen, el Consell, entenc que té l'obligació de fer d'acostar.

P.- Creis que Mallorca és una societat musical?

R.- Avui Mallorca té una diversitat; però el nivell mig de gent que escolta música crec que està una mica per sota del nivell d'autors i de músics. Hauríem d'aixecar el nivell de les persones que escolten música. Inclús el propi Consell s'ha proposat una tasca en aquest sentit. Forma part del Patronat de l'Orquestra Simfònica Ciutat de Palma, amb la condició de què faci sis o set concerts cada any fora de Palma. I és que l'afició a la música apareix quan és oportunitat d'escoltar-la en viu.

P.- Perquè no existeixen avui, associacions com el Saló Beethoven o l'Associació Bach, que arrelaren altre temps?

R.- Crec que és un poc el reflexe d'aquest baix nivell de la gent que escolta música. És a dir, la meua opinió és que no es pot forçar res. Cada societat té allò que vol i si anteriorment existien aquests grups, aquestes tertúlies, eren sempre minoritàries, però valentes.

Avui la cosa és diferent; la gent acudeix a un festival o a un recital, de tal forma que quan s'acaba la música, s'acaba tot. Fan falta elements continuadors, que en certa manera mantinguin viu l'esperit d'un esdeveniment. Però sempre ha de ser una cosa espontània, mai imposada.

Tal vegada la transcripció sobre el paper no doni una idea exacta de la serietat en la qual es manté la conversa. L'entrevistat escolta atentament cada qüestió i respon, madurant poc a poc les seves paraules. Sembla no voler caure, en cap moment, dins la contesta fàcil i improvisada, mantenint, això sí, una certa i cordial distància.

P.- Parlem de la sensibilitat.

R.- No és fàcil avui. Aquest món de presses, reus i feines, en certes activitats passa a un nivell secundari el que hauria de ser principal per a una realització personal. La gent corr darrera altres coses que li fan perdre el gust de les que són importants, de les que donen el gust del benestar. És una pena que no tots podem gaudir d'aquesta vessant que dóna l'Art, en tots els seus caires.

P.- Quin pressupost té el Consell, per dedicar a la música?

R.- El Consell dedica en aquest moment, al voltant dels vint milions a la música; sis milions a l'Orquestra, uns set milions més per les bandes de música, i ajuda a les associacions i entitats que toquen la cultura musical. En total, com he assenyalat, s'acosta als vint milions de pessetes.

P.- Creis que la nostra música està suficientment promocionada?

R.- No, pens que no. Si bé és veritat que hi ha un acostament de la gent de cap el que se'n diu "folklore": tothom balla; no passa el mateix amb els nostres músics: són uns desconeguts. Des d'aquí, nosaltres participam a que aquesta distància compositors/poble sia més curta. Hem col·laborat a homenatges com el de Torrandell, hem patrocinat la sarsuela "El anillo de Hierro" de Marqués... i més coses.

I necessitam promocionar-la més, fora de Mallorca. Les entitats oficials han de fer les gestions oportunes perquè la música d'autors mallorquins sia coneguda més enllà de l'illa.

L'Art, que en totes les vessants, contribueix a la formació de l'home, ha de sortir del seu lloc d'origen. El contrari seria, fins i tot, una concepció egoista.

P.- Com ha d'intervenir l'administració per aconseguir tot això?

R.- Complementant els camps de l'empresa privada. Arribant als llocs als quals aquesta empresa no pot arribar. Així les empreses privada i pública han de col·laborar en aquesta expansió de la música. L'important és sumar esforços, que normalment dona més profit que establir una competència.

Hi ha actes que pel seu propi cost no són mai assumibles per l'empresa privada. Aquests són els que han de promocionar els organismes oficials.

P.- "Assumpte" Conservatori.

R.- És un "assumpte" que ve d'antic, de quan existia la diputació provincial. Crec que essent actualment de la Comunitat Autònoma necessita un replantejament. Mirar de la seva ubicació definitiva; en aquests moments està a casa d'altre. La Comunitat Autònoma hauria de cercar la seu idònia per al conservatori.

P.- O sia que a llarg termini no el veis aquí on està ara.

R.- Honestament, no.

P.- Teatre Principal.

R.- No estic content amb el paper que juga actualment. Té problemes acústica per ser un lloc d'activitat musical. No pot, ni ha de ser competència de l'Auditori. Aquest, auxiliat per les associacions públiques (entre elles el Consell Insular) té una vessant diferent del Principal, el qual ha de ser més popular, més acostat a tothom.

P.- Està polititzada la Música?

R.- Crec que no, encara que a vegades es fa política amb la música, amb certes activitats musicals.

P.- És rendible políticament subvencionar la música?

R.- Més que políticament, institucionalment sí. Crec que el mateix poble se'n adona quan un grup polític utilitza una manifestació cultural per al seu bé. La qual cosa es produeix ben poques vegades.

P.- Any Europeu de la Música.

R.- Eficàcia. A la música, a l'Art hi ha de poder arribar tothom.

Bona part de l'entrevista s'ha desenvolupat prescindint del guió inicial que, doblat, roman sobre la taula, al costat de l'aparell de gravació. Arribat a aquest punt i quan la conversa ha de tocar els seus moments finals, el qüestionari fa acte de presència.

P.- Anam a concerts?

R.- Menys dels que voldria.

P.- Tocau algun instrument?

R.- Sí, he tocat la guitarra, piano i inclús de jove net vaig ser l'organista suplent de l'església del meu poble.

P.- Cantau?

R.- A vegades, quasi sense donar-me'n compte.

P.- I què cantau?

R.- Bé, aquelles cançons que et vénen al cap sense pensar-ho.

P.- Un músic?

R.- Beethoven. Sí, Beethoven.

P.- Una obra?

R.- Més d'una. Tot Beethoven m'encanta. Bé, per dir-ne una: "La Pastoral".

P.- Un disc.

R.- En aquest moment i com evasió, diria que un de n'Stevie Wonder.

P.- Quina música vos agradaria escoltar ara?

R.- Beethoven. És un compositor que m'agrada sempre.

P.- Moltes Gràcies.

PERE ESTELRICH I MASSUTÍ.

A partir de la Música

notes històriques de l'església de pòrtol

El segon capellà d'aquesta església

Després de D. Jaume Vicens i Ferrà, que de Pòrtol s'embarcà a Lleida -Catalunya-, el càrrec de Custos de l'església quedà vacant, i per una temporada venia un capellà de Ciutat i se'n tornava.

L'any 1882 se troba el nom de D. Francesc Gomila, segon capellà d'aquesta església. Va habitar la mateixa casa que el seu antecessor. No se sap, no consta, de quin poble era.

El tercer capellà.

En el mes de juliol de 1882 va cessar D. Francesc Gomila i el seu successor va ser frai Joan Bonaventura Perelló i Horrach, que era un religiós exclaustrat de Costitx. Vengué el dia primer de novembre de 1882. En temps d'aquest senyor, el capellà habità un pis que feren a una casa de mestre Pere Josep Garau i Canyelles, de Ca'n Crosta.

El primer sagrari el feu D. Bartomeu Simó per 115 ptes i 45 cts.

Se vol edificar una "casa-capellania".

Aquesta primera vivenda del capellà se feu amb llimosnes dins un troç de terreny donat pel mateix Marçal Serra "Fidever", que ja havia donat el lloc per a l'església.

El quart capellà.

Per segona vegada D. Jaume Vicens fou capellà de Pòrtol. Pareix que, tornant de Lleida, va servir de vicari a qualque poble mallorquí i ja era encarregat d'aquí el 2 de maig de 1886.

El segon escolà va ser Bernat Cloquell.

En el frontis de la Casa-vicaria hom hi posà un rellotge de sol. Du data de l'any 1886.

El cinquè capellà.

A finals de gener de 1890 cessà en el càrrec de custos D. Jaume Vicens i, tot seguit, vingué a substituir-lo D. Antoni Oliver Sampol, natural de Consell. Aquest senyor ocupà el càrrec de P. Prepòsit de la comunitat de sant Felip Neri, establerta a Sòller.

En temps d'aquest prevere es va fer el cor i quedà referit tot l'interior de l'església.

Cristòfol Tries i Serra.--

Pau Casals estimava Bach. I ho demostrà sovint al llarg de la seva vida, tant íntima com artística. Un gran testimoni d'aquesta admiració i estimació ens l'aporta un llibret preciós: Converses amb Pau Casals, de Josep M. Corredor.* A través de les seves planes veim el pensament del mestre Casals sobre multiplicitat de temes relacionats amb la Música i, entremig, hi trobam un capítol dedicat al gran Pare d'Eisenach. Transcriu una sèrie de fragments del que podríem denominar :

UN MESTRE PARLA DEL GRAN mestre

"El miracle Bach no s'ha produït en cap altra art. Despullar la natura humana, fins donar-li perfils divins, comunicar fervor espiritual a les accions més a l'abast de l'home, donar ales d'eternitat a la natura més efímera. Aquest és Bach, el moment més alt i més pur de la Música de tots els temps".

"Bach és el geni musical per excel·lència. Jo he arribat a aquesta conclusió, tan senzilla d'enunciar i d'una significació tan enorme: aquest home, que ho sap tot, no pot escriure cap nota, per insignificant que sigui en aparença, sense que aquesta nota sigui transcendental.

Bach ha anat fins al fons de tots els sentiments nobles i els ha cantats en la forma més perfecta".

"El que contribueix a donar-los vida (a les fugues de Bach), a despit de llur caràcter, és la llibertat amb què estan construïdes. Cherubini no les acceptava tal com Bach les concebia. Segons el músic italià, les composicions de Bach eren lliures i, per tant, no eren veritables fugues (!). Cosa que demostra que, al mestre alemany, li interessava que una fuga fos quelcom més que una peça seca i formal: un mitjà d'expressió. Bach opinava que, si una part no té res a dir, ha de callar. És magnífic. No forçar res. El mestre només reprèn la part si el sentit musical li ho demana. Quina llibertat de creació autèntica!"

"Com que Bach és el geni més universal, no existeixen sentiments que no hagin estat expressats per ell, llevat de la mesquinesa, la baixesa, la vanitat, la vulgaritat, tot allò que repugna a un esperit noble. En la seva obra àdhuc palpiten sentiments que les paraules són impotents per a anomenar, per a classificar.

Jo tinc el costum de dir: Bach és un volcà.

"Al meu entendre, hom ha insistit massa en l'aspecte exclusivament religiós de Bach. Es cert que en moltes de les seves composicions es reflecteix una fe ardent, no gens rutinària: el mestre era un creient sin-

cer i un home que les seves ocupacions havien portat a servir l'església. Tot i això, em resulta difícil de concedir en la seva música l'exclusivitat al sentiment religiós. Ho trobo forçat. La inspiració religiosa no ho representa tot. Podem observar en el Cantor una gamma infinita d'al·lusions i de ressonàncies: l'alegria senzilla del poble, la dansa popular, l'elegància, el perfum, l'amorosa contemplació de la natura, etc. Ben entès, el mestre era un esperit sincerament religiós: en les Pasions i en els corals ha cantat aquest sentiment amb accents immortals, en la forma més completa i més grandiosa, però d'aquesta inspiració -insisteixo- no abraça totes les facetes de la seva obra.

Per a mi, Bach és el poeta que experimentava la necessitat d'expressar en música tots els sentiments nobles".

ANY EUROPEU
DE LA MÚSICA
1985

"A cada moment veiem la preocupació del gran mestre per superar les possibilitats instrumentals o tècniques de la seva època, ja sigui en el perfeccionament de l'orgue, en la recerca de l'afinació en el clavecí, en la utilització del polze i en la determinació de les lleis de la digitació moderna, en l'abast i la transcendència tècnica que presenten les sonates per a violí i les suites per a violoncel, etc."

"Aquest és molt sovint el seu procediment -excepte en els passatges en estil fugat-: esgotar el mateix tema. I que és impressionant de poder assolir, amb aquest procediment, tanta diversitat i una tal perfecció de forma!"

En Bach, ens trobem davant un tema que va d'un extrem a l'altre de la composició, i allò admirable és que el qui escolta l'obra és com si necessités aquesta explotació del mateix tema! Si ho hagués volgut, el mestre hauria pogut introduir temes secundaris; tanmateix, el que persegueix, i el que obté, és un sentiment d'unitat, i procedeix com si el tema musical fos com un tema de conversa. Li busca tots els matisos, fins els d'una subtilitat dissimulada, li dóna totes les inflexions, però sense apartar-se'n".

"Bach no necessita regles especials; el que cal tenir en compte, en la seva execució, són les regles generals de la música. I encara el terme "regles" no és del tot apropiat, perquè suposa una precisió excessiva. És el sentiment musical de l'interpret el que ha de dirigir l'estudi i l'execució. No em cansaré de repetir-ho".

"Si Bach no hagués existit, i si aparegués ara, enmig de la confusió i de la ridícula pedanteria dels nostres dies, la seva vinguda seria saludada com la del Messies".

* Biblioteca Selecta, nº 399 (Ed. Selecta, Barna, 1974)

EL CONSELL I L'ANY EUROPEU

L'organisme mallorquí s'ha volgut afegir a la celebració Musical. I ho fa, de moment, amb el patrocini de l'Stabat Mater de Pergolesi (vegeu Agenda Musical). Fins aquí, perfecte. El que surt d'òrbita i no té explicació és que la informació arribi dues setmanes després d'haver-se donat el primer concert. Ja se sap que els malloquins som molt afeccionats a organitzar actes en temps mínims, la qual cosa sol anar en perjudici de la participació que hi pugui haver. D'altra part, els tràmits burocràtics que condicioneu les actuacions oficials fan que se pugui saber el projecte amb anticipació, per la qual cosa no s'entén aquest endarreriment informatiu. Faig vots per un alleugeriment de la informació dels polítics, almenys en els actes de tipus cultural, per tal que no quedi únicament com a fet consumat -computable a l'hora de les eleccions- sinó que hom tenguí l'oportunitat d'assistir-hi.

Biel

agenda musical

ABRIL

- 1, Dill, 18h Mancor de la Vall (Esgl. parr.). Stabat Mater, de G.J. Pergolesi. Els solistes de Mallorca; Paula Rosselló, soprano; Eulàlia Salbanyà, contralt. Dir: Rafel Nadal.
—20h, Auditorium. Recital de clave: Bernard Brauchli.
—21h, Teatre Principal. Música Nostra.
—21h, Inca (Teatre Principal). Studium.
- 2, Dime, 21'30h, Pollença. Stabat Mater (Pergolesi).
- 3, Dime, 19h, Inca. Stabat Mater (Pergolesi).
- 7, Diu, 12h, Parc de la Mar. Aliorna.
—18'30h, Son Marroig. Tafelmusik.
- 8, Dill, 18h, Lloseta (Esgl. Parr.). Sintagma.
—18'30, Son Marroig. Quartet Legrenzi (dues flautes barroques, viola da gamba, clave). Obres de Bach, Legrenzi, Händel.
- 9, Dime, 20h, Auditorium. Fontanrosa-Nordmann (J. S.)
- 10, Dime, 20h, Auditorium. Quartet Legrenzi.
—20h, Casal Balaguer. Concert Joan Grimalt.
—20'30, Andratx. Víctor i Vera Danchenko, violí i piano.
- 11, Dij, 17h, Estudi General Lul·lià. Quartet Legrenzi.
—20h, Fonoteca Casa de Cultura. Audició comentada: "Música pianística balear, 1". Comentarís: Joan Moll.
—20'30, Auditorium. "Les fugues" Víctor Danchenko, violí; Vera Danchenko, piano. Obres de Brahms, Beethoven, Bach, Franck, Ravel.
- 12, Div, 20, Círculo Mallorquí. Quartet Legrenzi.
—20'30, Sóller. Víctor i Vera Danchenko.
- 13, Dis, Sóller. "Primer encontre de joves estudiants de Música".
—20, Cala d'Or. Víctor i Vera Danchenko.
- 13 o 14 (pendent de confirmació) 21h, Lloseta. Donna Hig-tower.
- 14, Diu, Sóller. Primer encontre de joves estudiants de Música.
—11h, Auditorium. Bach Solistes d'Amsterdam.
—12, Teatre Principal. Concert Banda Municipal.
—12, Parc de la Mar. Sausalito Jazz Quartet.
—16'30, Bellver, Música Nostra.
—17, Sóller (Ca'n Cremat). Concert de joves estudiants.
—18'30, Son Marroig. Víctor i Vera Danchenko.
- 15, Dill, Auditorium. Recital dos pianos: Uliarte, Romgovius.
—Conservatori. Concert d'alumnes.
- 16, Dime, 14h, Son Marroig. Reunió d'amics de la Música (organitzada per Alma Concerts)
—20, Auditorium. Recital de piano: Marios Papadopoulos.
- 17, Dime, 20h, Auditorium. Recital de piano: Colette Torrandell.
- 18, Dij, 20h, Auditorium. Orquestra Ciutat de Palma. F. Mendelssohn: La gruta del Fingal; L.V. Beethoven: Simfonia nº 1; J. Brahms: Doble concert per a violí i cello. Friedmann Kober, violí; Stephan Haak, cello. Dir: Peter Winkler.
- 19, Div, 15'45, Auditorium. Cicle Internacional de concerts per a escolars (La Caixa). The Albion Ensemble.
- 20, Dis, 20h, Auditorium. Marschner Trio Hannover. Obres de Haydn, Beethoven, Dvorak.
- 21, Diu, 12h, Parc de la Mar. Escola de balls de Bunyola.
—18'30, Son Marroig. Tafelmusik.
—Manacor (convent Dominics). Orquestra de cambra de Manacor.
—Porreres. Studium. Obres de Schumann, Poulenc, Williams, Mendelssohn, Rossini. Dir: Carles Ponsetí.
- 22, Dill, 21h, Deià (Hotel la Residència). Trio Marschner.
- 25, Dij, 20h, Fonoteca Casa de Cultura. Audició comentada: "Música pianística balear, 2". Comentarís: Joan Moll.
- 27, Dis, 18h, Porto Cristo (Esgl. Parr.) Orquestra de Cambra Ciutat de Manacor. Dir: Gabriel Estarellas.
—21'30, Felanitx (Esgl. Sant Alfons). IX Setmana de Música. Joan Moll, piano. Obres d'Scarlati, Mozart, Granados, Albéniz, Thomàs, Ravel, Debussy, Chopin.
- 28, Diu, 12h, Teatre Principal. Concert Banda Municipal.
—12h, Parc de la Mar. Rondalla des Pla (Petra).
—18'30, Son Marroig. Tafelmusik.
—21'30, Felanitx (Esgl. Parr.) IX S. Mús. Banda Mun. Felanitx.

ORTULA

INFORMATIU CULTURAL DE MARRATXI

S'Escola Vella--Pòrtol

Número 37, abril 1985

Consell de Redacció

Antoni Canyelles i Oliver
(i confecció gràfica)
Rafel Ferrer i Sanxo
Miquel A. Lladó i Ribas
Miquel Mut i Sureda
(i fotografia)
Damià Quetglas i Bergas
Miquel Bosch i Auba
Biel Massot i Muntaner

Col·laboradors

Miquel Aguiló
Rosa Arbona
C.P.C. Costa i Llobera
Colau Dols
Pere Estelrich
Pau Ferrer
Felip Eugeni
Guillem Masot i Muntaner
Antoni Roca i Jerez
Ramon Rosselló i Vaquer
Vicenç Sastre i Arrom
Cristòfol Tries i Serra
G.A. Vich i Martorell
Antoni Vaquer i Ramis

Imprès als tallers
"Apòstol y Civilizador" (Petra)
D.L. PM 529/81

- 29, Dill, 20h, Auditorium. Recital de piano: Rosario Andino.
- 30, Dime, 20h, Auditorium. Recital de piano: Martín Berkowitz
—21'30, Felanitx (Esgl. Sant Alfons) IX Set. Mús. Recital líric: Francesc Bosch, baríton; Maria Josep Martorell, soprano; Andreu Bennàssar, piano. Arias d'òpera, fragments de sarsuela, lieder.
—Conservatori. Concert d'alumnes.

MAIG

- 1, Dime, 21'30, Felanitx (Esgl. Sant Alfons) IX Set. Mús. Concert de piano i violí: Lucas i Antja David. Obres de Viotti, Bach, Beethoven, Saint-Saëns, Ysaye, Ravel.
- 2, Dij, 20h, Auditorium. Orquestra Ciutat de Palma. A. Blanquer: Oda a Manuel de Falla (Ignaci Furió, clave); Joan Sebastià Bach: Concert de Brandenburg nº 5 (Ignaci Furió, clave); Apolinar Marquina, flauta; Felip Pons, violí; L.V. Beethoven: Simfonia nº 2. (Dir. a confirmar).
- 3, Div, 9h, Felanitx (Col. legi Joan Capó) El Bosc Cantant (La Caixa)
—10'45, Felanitx (C. Joan Capó). Corda, percussió... (L.C.)
—21'30, Felanitx (Esgl. Sant Alfons) IX Set. Mús. Trio Temple (violí, cello, piano). Obres de Haydn, Mozart, Mendelssohn.
—22h, Selva. Música Nostra.
- 4, Dis, horabaixa, Port de Felanitx (Esgl. de Sant Jaume) IX Set. Mús. Actuació a determinar.
- 5, Diu, 20'30h, Felanitx (Esgl. Sant Alfons). Coral Universitària; B Camerata Instrumental de la Universitat. Concert per a dos A violíns i corda en Re menor (Felip Pons, Raimon Boix, violíns); Concert de Brandenburg nº 5 (Xavier Carbonell, clave; H Stephanie Sephard, flauta; Felip Pons, violí); Motet "Jesu Meine Freude" (integral). Dir: Joan Company.
- 7, Dime, 9h, Felanitx (Col. legi Sant Alfons) El Bosc Cantant (L.C.)
—10'45, (Id.) Corda, percussió... (L.C.)
- 8, Dime, Auditorium. Orquestra de Cambra Polaca.
- 9, Dij, horab., Banca March (Saló d'actes). Cicle "La dona i la cultura" Conferència: "La dona i la Música"; per Joan Company (a confirmar)
—19h, Banca March. Recital piano a quatre mans: Margalida Palou, Esther Vives.
—20h, Fonoteca Casa de Cultura. Audició comentada: "Electricació de la Música Popular". Comentarís: Fernando Merino.
- 10, Div, Auditorium. Cicle internacional de concerts per a escolars (L.C.). Camerata Trajectina.
—22h, Son Carrió, Sant Llorenç. Música Nostra.
- 12, Diu, 16'30h, Campos. Música Nostra.